No. 912 Zaterdag 22 Juni 1901. 18de Jaargang.

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN.

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire en Aruba per drie maanden fl. 2,— met vooruitbetaling.
Voor het Buitenland per jaar fl. 10,—
Afzonderlijke nummers fl. 0,20.

BUREAU VAN DIT BLAD

PLEIN CONCORDIA N°. 129, PIETERMAAI.

E Courant aki ta sali toer dia Sabra.
Su prijs di abonnement ta fl. 2,— pa tres luna pagar padilanti.
Pa lugarnan foi Curaçao, Bonaire i Aruba fl. 10,— pa anja.
Un number sol fl. 0,20.

Curaçao, 21 Juni.

"QUO VADIS?"

Hebben wij in ons jongste nummer aan een *ingezonden stuk* betreffende het geruchtmakende *Quo Vadis ?* van *Sienkiewicz* geen plaats willen weigeren, om den hooggeachten persoon van den Inzender, — terecht heeft een vriend ons opgemerkt, dat de plaatsing van dat stuk aanleiding zou kunnen geven tot de meening, als preze de *Amigoe* de lezing er van aan. Door zulk een misverstand zou het schrijven een bron van ergernis kunnen worden. Dat zijn wij verplicht te verhoeden en daarom komen wij heden op de zaak terug.

Vooraf ga de gissing, dat de Inzender en zijn zegsmannen hun uitspraak welke, tusschen twee haakjes gezegd, althans *implicite* in het geheel niet zonder voorbehoud is, hebben gegrond op een min of meer gekuischte vertaling, welke van het boek in kwestie in een roomsch duitsch tijdschrift, een paar jaar geleden, verscheen. Deze hoogst waarschijnlijke veronderstelling houde de hooggeachte Inzender in het oog bij de lezing van ons oordeel over den roman, dien wij nemen, zooals hij door den schrijver is samengesteld. Dan leggen wij de formeele verklaring af en houden ons in geweten daartoe verplicht dat geen ernstig Katholiek op het letterkundig product van Sienkiewicz voor het lezend publiek in het algemeen een aanbeveling mag schrijven.

Wij staan geheel aan de zijde van onzen geachten collega *La Cruz*, die in zijn nummer van 8 Mei 1901 een degelijke beoordeeling over het onderhavige boek heeft gegeven en wij herhalen en onderschrijven zijn meening: *Wie Quo Vadis leest om der wille van kunstgenot, plukt bloemen op den rand van een afgrond.* Dat is fraai gezegd en bovenal *waar!*

In een bibliotheek tot bevordering der goede zeden, moet aan *Quo Vadis?* beslist iedere aanspraak op ruimte worden ontzegd.

Baudrillart, dien de Inzender aanhaalt, verbeelde zich dat er genezende kracht in het boek zit, wij antwoorden hem, dat zoó sommige vergiften voor speciale ziektegevallen nuttig zijn, dit nog geen reden is, om ze niet op de eerste plaats als doodelijk en verderfelijk te brandmerken.

Wie het getal geestelijke zelfmoorden zoekt te beperken, leide werken als waarover wij spreken, slechts veroordeelende en vonnissende in bij het groote publiek en daarom vinden wij dat het gewraakte hollandsche dagblad, hetwelk deze roman diep zedeloos noemde even plichtmatig handelde als de apothekers, die sommige potten en fleschjes van akelige doodskoppen en waarschuwende uitroepen voorzien.

Om een stuk of drie menschen op de duizend, waarop — gelukkige uitzonderingen! — het vergif geen vat heeft, kan men het toch bezwaarlijk aanbevelen als een uitstekend voedingsmiddel. Deze simpele waarheid verliest de Barnabiet G. Semeria geheel uit het oog.

Wien de geaardheid ten kwade van de menschelijke natuur in het algemeen een onloochenbare waarheid is, dien blijft het een raadsel, hoe iemand in de onnoozele meening kan verkeeren, dat er uit *Quo Vadis?* kracht ten goede zou kunnen uitgaan, welke niet ten eenemale verontreinigd wordt door de schromelijke verontreiniging der verbeelding door middel van grof zinnelijke tafereelen van heidensche uitspattingen.

Alleen door het vergeten van de zinnelijkheid en zwakheid der menschelijke natuur kan een zedelijk mensch, die eigen strenge waakzaamheid en zelfbedwang een algemeen goed der menschheid waant, tot zulk een kortzichtig optimisme vervallen.

Het bewaren en ongeschonden houden der goede zeden kost gestadige zelfverwinning, onvermoeiden strijd. Slechts onder die noodzakelijke voorwaarde, worden de driften in den mensch drijfkrachten ten goede.

Ze noodeloos prikkelen en opwekken door schandelijke tooneelen, tamelijk realistisch opgezet en in elk geval niet zóó ingericht, dat het afschuwelijke er van onmiddellijk en rechtstreeks met afkeer en huivering vervult, zie, dat zal, in de worsteling tusschen rede en zonde, waartoe wij, menschen verplicht zijn, uiteraard de laatste versterken en ten goede komen. Mag een gezonde moraal dat gedoogen?

Wie zal een tot den drank geneigd jongmensch het bezoeken van café's aanraden tot bestrijding van zijn geneigdheid?

Zij de beeldspraak weinig vleiend, het is onze schuld niet, dat zij volkomen past op sommige hoofdstukken uit *Quo Vadis?* in verband met de overgroote meerderheid der lezers.

De algemeene en vaste beginselen, welke bij de beoordeeling der zedelijkheid van een kunstproduct als maatstaf behooren te worden aangelegd, moeten steunen op de verhouding der menschelijke natuur in het algemeen, tot hetgeen Gods eeuwige Wet gebiedt of verbiedt.

Elke andere maatstaf levert onbruikbare, valsche uitkomsten.

Welnu, op den toets dier onaantastbare beginselen bezwijkt de zedelijkheid van het boek des poolschen schrijvers.

Is de Katholieke Kerk verdraagzaam?

Wij kunnen hier de bladzijden niet weergeven, waarin Leo XIII na de kwaal beschreven te hebben, waaraan de maatschappij lijdt, ook het *geneesmiddel* doet kennen; maar wij moeten aan de hand van denzelfden gids uiteenzetten, waarom de Kerk de valsche en noodlottige vrijheden wel is waar *in beginsel* noodwendig veroordeelt, maar toch ook erkent, dat er *omstandigheden* zijn, waarin het geoorloofd is ze te *dulden.* — De verdraagzaamheid onderstelt altijd iets wat niet goed is; maar dat men om zwaarwichtige redenen toelaat.

Hooren wij eerst wat hieromtrent de Opperherder der Kerk zegt: "In hare moederlijke bezorgdheid houdt de Kerk rekening met den zwaren last der menschelijke zwakheid, en zij kent de richting, waarin in onzen tijd de geesten en de gebeurtenissen worden bewogen. Daarom, hoewel zij slechts aan datgene, wat waar en goed is, *rechten* toekent, ontzegt zij aan het wereldlijk gezag de bevoegdheid niet om het een of ander te *dulden*, dat met de waarheid of rechtvaardigheid in strijd is, ten einde een grooter kwaad te vermijden, of wel eenig grooter goed te verkrijgen of te behouden."

Gelijk men dus ziet, moet er ten opzichte van de moderne vrijheden eene *gewichtige onderscheiding* gemaakt worden. Deze vrijheden, welke daarin bestaan dat aan elken mensch een *natuurrecht* wordt toegekend om onverschillig welken godsdienst te belijden, om door middel van de pers en het onderwijs zoówel de dwaling en het kwaad als de waarheid en het goed te verspreiden, zijn in *zich zelve* slecht en verdienen daarom veroordeeld te worden, dit is wat men gewoonlijk noemt *de these.* Niettemin

Feuilleton.

Katholiek Leven.

Bij de nadering van den beslissenden bloedigen slag, gaf hij zich geheel over aan God, om te leven of te sterven; „Ik zal u niet van den oorlog spreken," zoo schrijft hij aan zijne zuster. „'t Zij u genoeg te weten, dat ik geheel onderworpen ben aan Gods H. Wil. Hij weet het best, wat goed voor ons is. Ik heb niet de minste onrust. Als God mij tot zich roept, zal Hij mij bijstaan met Zijne genade en ik hoop, dat alles goed zal gaan. Als het zoo zijn moet, dan is het, omdat ik tot niets meer in staat ben in deze wereld en de goede Meester zal de vader mijner kinderen zijn. Overigens, de kogels vliegen langs mijn hoofd, zonder mij te treffen. Ik communiceer dikwijls en draag mijne laatste Teerspijze mede. De gedachte aan den dood is een schat voor de Christen. Wat dwaalt de wereld toch, dat zij dien vreest. De Hemel immers is het Vaderland! Mijne arme vrouw lijdt verschrikkelijk en ik lijd om haar. Ik denk aan haar en aan mijne kinderen. Hoeveel plannen had ik niet voor hunne opvoeding gemaakt — maar Gods Wil geschiede!

In den veldtocht moest ieder escadron een dag aan het hoofd der troepen. Den 24sten was het zijne aan de beurt. Toen werd de slag bij Solferino geleverd, die over het lot van Italië moest beslissen.

De kapitein was lijdende aan de koorts en had in twee dagen niets gegeten. Men raadde hem aan in de ziekenverpleging te gaan. Hij vertrouwde op den bijstand van God en bleef op zijn post.

's Morgens om vier uur begon men te vuren en hield dit vol tot aan den nacht. De vlakte was zoo uitgestrekt, dat er vier slagen tegelijk geleverd werden. Rondom op de heuvels lag een krans van dorpen, die alle tegelijk werden aangevallen. Een kogel snorde tusschen de pooten van zijn paard door en doodde er een uit een volgend gelid. Tegen den avond naderde zijne afdeeling een bosch, waarin de vijand zich schuil hield. Het Fransche vuur nam af — de voorraad verminderde — het oogenblik was beslissend.

De afdeeling bevond zich zoo dicht tegenover de vijandelijke troepen, dat men de Tyroler Jagers onderscheiden kon. Eindelijk gaf de generaal last op te rukken. De vijandelijke infanterie week in het bosch terug. Het Fransche escadron achtervolgde ze, maar zag zich eensklaps van alle zijden door de Oostenrijkers ingesloten. Weldra lag een gedeelte van het escadron ter aarde, terwijl het anderen in de zijde werd aangevallen. De Sonis was alleen, te midden van flikkerende bajonetten en sissende kogels. Zijn paard werd doodelijk gewond. Hij gaf het de sporen — het bracht hem een twintigtal passen buiten het gedrang en viel. Nu liep hij te voet naar de afgezonden legerafdeelingen, achtervolgd door eene stortbui van kogels en de bajonnetsteken met zijnen sabel afwerende.

Een wapenbroeder biedt hem een paard aan; hij weigert: „Uw leven is zooveel waard als het mijne."

Even daarna besteeg hij een ander, welks berijder gevallen was. Zoo bereikte hij zijne jagers weer.

Toch bracht hij ze niet terug in het gevecht, wijl hij daartoe geen machtiging had van zijn generaal. De troepen hadden zware verliezen geleden, maar de eer was gered. Volgens een vertrouwelijke mededeeling had de Sonis gedurende dien vreeselijken dag de tegenwoordigheid Gods geen oogenblik uit het oog verloren.

„Non nobis, Domine, non nobis, sed nomini tuo da gloriam!" roept hij uit, en lucht gevend aan de gevoelens van zijn christelijk gemoed, „o, als een klein deel van dezen heldenmoed werd aangewend voor den dienst van God — welk een rijke oogst voor den Hemel!"

De Sonis werd gedecoreerd; „maar ik ben genoeg Christen", schrijft hij aan zijne zuster, om mij daardoor het hoofd niet in de war te laten brengen."

Den 10den Juli werd een wapenstilstand gesloten — het voorspel van den vrede van Villafranca. De Sonis maakte deel uit van het bezettingsleger en zijn terugkeer naar het vaderland werd vertraagd. In dien tijd leerde hij het volk kennen, voor welks bevrijding zij gestreden hadden.

Reeds te voren had hij betuigd, dat hij in dezen strijd naast zijn leven zijne persoonlijke overtuiging aan zijn plicht ten offer moest brengen.

Na den oorlog schrijft hij: „Ik heb een ridderkruis verdiend, en dat is meer dan ik vroeg. Maar wij allen hebben de overtuiging, dat wij hier terug zullen komen en de wapens opnieuw opvatten in een tijd, die niet ver meer is. Wij zijn hier te midden der revolutie. Niets droeviger en niets belachelijker tevens dan dit volk van comedianten. Arm Italië, dat geen ware Christenen heeft dan zijne plattelandsbevolking. Neen, hoe weinig wij ook waard zijn, wij zijn nog altijd soldaten van de Kerk!"

zijn er omstandigheden van tijd en plaats, welke aan het geweten toestaan deze vrijheden te dulden, in stand te houden, in te roepen en te verdedigen; dat is het, wat men aangenomen heeft de *hypothese* te noemen.

Deze onderscheiding tusschen these en hypothese bestaat in eene menigte vragen in het practische leven, en het gezond verstand schrijft haar voor, zelfs dan wanneer men zich geen rekenschap er van geeft. De hypothese is de *toepassing* van de beginselen der these in die mate als de omstandigheden het toelaten. Ziehier een paar voorbeelden: het is de plicht des vaders zijn kind te straffen, dat kwaad doet; dit is de these; het op een gegeven oogenblik en op deze of die wijze te straffen kan eene onvoorzichtigheid zijn, ziedaar de hypothese. Spijzen zijn noodig voor het onderhoud van het leven, dit is these; zij zouden een vergif zijn voor dezen of genen zieke, dit is de hypothese. Evenzoo is het met de waarheden van den godsdienst. Zij hebben uit zich zelve rechten, die haar uitsluitend en onafscheidelijk eigen zijn; maar de omstandigheden kunnen vorderen, dat men niet de strenge uitoefening dier rechten eischt en dat de dwaling en het kwaad in zekere mate geduld of verdragen worden. Het is in dezen zin, dat Leo XIII in zijne encycliek *Immortale Dei*, na verklaard te hebben: „het is noch aan de personen noch aan de maatschappij geoorloofd de verschillende godsdiensten op dezelfde wijze te behandelen", een weinig later zegt: "Indien de Kerk oordeelt, dat het niet geoorloofd is de verschillende godsdiensten voor de wet op gelijke lijn te plaatsen met den waren godsdienst, dan veroordeelt zij toch niet de hoofden van den Staat, die met het doel om iets goeds te bereiken of eenig kwaad te beletten, in de practijk toelaten, dat die verschillende godsdiensten ieder hunne plaats in den staat hebben."

Nieuwsberichten.

CURACAO.

Officieele berichten.

De *Staats-Courant* van 25 Mei bevat het volgende besluit:

„Bij Koninklijk besluit is aan den heer mr. C. A. H. BARGE, gouverneur van Curaçao, op zijn verzoek, met ingang van den dag in de maand Augustus 1901, waarop hij het beheer over de kolonie aan zijn opvolger of tijdelijken vervanger zal overgeven, eervol ontslag uit 's lands dienst verleend, met toekenning van pensioen."

* * *

Volgens van Zijne Excellentie den Heer Minister van Koloniën ontvangen bericht is de Heer MORRIS E. CURIEL erkend en toegelaten als Consul van Spanje op dit eiland.

Posterij.

Lijst van onafgehaalde en onbestelbaar bevonden brieven:

David Bongh, Martin Bays Co., Estela Bedeman, Cornelia de Mei para entregar á Julio Helmeir, Rabbi H. C. M. Chumaceiro (2), de Courant, Gomez G. Dal, A. L. de Haseth, A. G. de Haseth, W. da Costa Gomez, Riquirda de Pren, Eduardo Eickhorn, J. P. G. Evertsz, Juan N. Torruella, Johan F. Fidanque, H. R. Hotin, Reneta Jones, D. Kenny (2), T. W. Pietersz, Roberto Premesol, Kensiniem Rolkand para entregar á Mieskem Clitoris, B. Salcedo, Wilhelm Severyn, Jhr. J. C. F. von Mühlen.

Aangeteekende stukken:

Teresa de Andreson Moller en Pedro Sederstrong.

Muziekuitvoering.

De muziekclub *Los Dispuestos* zal hedenavond ten acht ure in het theater *Naar* ter gelegenheid van de tooneeluitvoering ten bate van de vereeniging *Eendracht maakt macht* de volgende stukken uitvoeren onder leiding van den Heer R. TH. PALM.

1. The jolly coppersmith, Marsch	Benedict.
2. Sweet Memories, Caprice	L. Battman
3. El Angel, Valse,	N. N.
4. President Gaerste, Marsch	R. Th. Palm
5. El Paraíso, Valse	D. Granado
6. Marcha reale italiana,	G. Gambetti
7. Adieu,	F. Schubert

De Kamer-verkiezingen.

Voor zoover wij uit de onvolledige telegrafische berichten kunnen opmaken, schijnt met genoegzame waarschijnlijkheid de uitslag der verkiezingen voor leden der Tweede Kamer de volgende te zijn.

Gekozen 22 Katholieken, 22 Antirevolutionnairen, 9 Liberalen, 2 Christelijk Historischen en 10 Sociaal-democraten. Het getal gekozenen is dus met de 11 vroeger gekozenen 76.

Volgens de telegrafische berichten moesten er 47 herstemmingen plaats hebben. Dit geval is blijkbaar berekend naar aantal *personen*, die in herstemming zouden komen, *niet* naar de plaatsen of *districten*, waar herstemmingen noodig waren. Men moet dus stellen, dat er in 24 districten herstemming noodig was, terwijl in twee districten dezelfde persoon in herstemming kwam; herstemmingen zouden dus plaats hebben met betrekking tot 47 personen. Het getal Kamerzetels is 100; 76 gekozen plus 24 herstemmingen geeft 100.

Ingezonden Mededeelingen.

EMULSION DE SCOTT.

UTIL Y AGRADABLE. — Dice el Dr. Narciso de la Rosa, buen facultativo de Caracas:

"Hace algunos años que uso con frecuencia en mi clientela la Emulsión de Scott, y me es grato manifestar que no he tenido nunca ocasión de arrepentirme de su favorable acción. Es un preparado útil y agradable, de tal manera que los niños y aun las personas de estómago delicado lo toman sin ninguna repugnancia. En la escrufulosis, al principio de la tuberculosis, y como reconstituyente de los organismos debilitados por enfermedades agudas, la Emulsión de Scott, es una preparación de gran mérito."

La Semana Cristiana Ilustrada.

Recomendamos á nuestros lectores esta importante y hermosa publicación que contiene en cada número las vidas de los santos de la semana ilustradas con magníficos grabados. En cada hogar cristiano debe leerse esta revista.

Precio de suscripción por un año 8 fr. 50 (6 10 pesetas). Dirigirse á los señores Popelin Hnos., 3 rue Séguier, Paris.

El pago de la suscripción puede verificarse también con 180 estampillas usadas de Curaçao por el término de un año.

NEDERLAND.

Mr. Gleichman.

De heer Gleichman heeft het volgende schrijven gericht tot de leden der Tweede Kamer:

Door droevige familie-omstandigheden verhinderd persoonlijk afscheid te nemen van mijn medeleden, zij mij vergund, u langs dezen weg op het hartelijkst dank te zeggen voor het vertrouwen en de welwillendheid mij geschonken.

De jaren, als voorzitter van de Kamer doorgebracht, behooren tot de gelukkigste van mijn leven.

Ik beveel mij in uwe vriendelijke herinnering aan en blijf met oprechte erkentelijkheid.

Uw dw. dr.

GLEICHMAN.

's Gravenhage, Mei 1901.

Over den afgetreden voorzitter der Tweede Kamer schrijft *De Standaard*:

Ons parlement is onder zijn leiding Europa ten voorbeeld geweest; en terwijl in Oostenrijk, in Frankrijk, en ook in Engeland tooneelen plaats grepen, die zelfs het fatsoen te na kwamen, is in ons parlement deze tien jaren geen enkele zitting aan te wijzen, waarover we ons als volk te schamen hebben. Eer omgekeerd mag gezegd, dat de partijen in de Kamer, en daardoor ook in het land, vergeleken bij voor twintig en meer jaren, met veel nobeler waardeering tegenover elkander staan.

Dit nu is zeker niet uitsluitend aan mr. Gleichmans praesidium te danken.

Andere oorzaken hebben medegewerkt tot dit gelukkig resultaat.

Maar toch durven we het betwijfelen, of die andere oorzaken haar werking hadden kunnen doen, indien de hamer in andere handen was geweest.

De Koningin in Schwerin.

De Berlijnsche correspondent der *N. R. Ct.* schrijft:

De heerlijkheid, die prins Hendrik dezer dagen in Mecklenburg heeft gekocht, is door koningin Wilhelmina met haren gemaal en schoonmoeder bezichtigd. Deze heerlijkheid bestaat uit [redacted] Dobbin en Zietlietz, is fraai gelegen aan het Krakower Meer en heeft behalve groote akkers en weidevelden, vele kostbare bosschen met overvloed van groot en klein wild. De koopprijs was 1,750,000 mk. De Koningin bekeek het statige heerenhuis,

---

VII.

In de Fransche garnizoensplaatsen richtte men eerebogen op, om de terugkeerende troepen te ontvangen — in Afrika wachtte nieuwe strijd en zwaardere beproeving.

Een gewaande afstammeling van Mahomed uit Marocco, profeteerende, dat het Christenrijk het dertigste jaar van zijn bestaan niet overschrijden zou, riep de stammen op ten heiligen krijg. De wreedste gruwelen schenen hun niet onheilig toe. Wel waren zij binnen hunne grenzen teruggedreven, maar hunne invallen in het Fransche grondgebied moesten door een veldtocht gestraft worden.

Het eerste regiment der Afrikaansche jagers zou er deel aan nemen, maar niet het escadron van de Sonis. Hij kon dus naar Frankrijk gaan, waar zijne komst zoo vurig door de zijnen werd verlangd. Zij kenden in naakte werkelijkheid het doodsgevaar, waaraan hij was ontkomen; zij wisten, dat zijn kostbaar leven een dubbel wonder van Gods goedheid was — hij had het hun gezegd om hun geloof tot de hoogte van het zijne op te voeren.

Welk een weerzien moest dan op zulk eene scheiding volgen! Schoon bij deze blijde toekomst de teerste snaren trilden in zijn hart, had hij edeler gevoelens nog, hoogere gedachten, die hij volgde. Naar Afrika terug! om God en vaderland met grooteren offermoed te dienen!

De kolonel van het regiment was in Italië gevallen; Athur de Montalembert was zijn opvolger.

Den 30sten September onderna-men de nog uitgeputte troepen den dertig dagen langen tocht door de woeste, brandende vlakten. De infanterie was reeds vooruit. Onderweg vond men lijken van ezels en achtergelaten rijtuigen. Onrustbarende berichten bereikten hen: eene besmettelijke ziekte heerschte in het land en velen in het leger waren reeds bezweken.

Dit waren onheilspellende voorteekenen.

Te Nedroma aangekomen, stonden zij tegenover een vijand, geduchter dan de Arabier der bergen: de *cholera*. Doch ook dezen moesten zij het hoofd bieden, als 't kon overwinnen, dat had de Sonis van 't eerste uur af in zijn hart voor God besloten.

Op den avond van den 23sten Oct. kwam men zonder slag of stoot in de groote legerplaats aan de rivier de Kis. Daar was het punt van samenkomst van 12 tot 15 duizend manschappen.

De vijand hield zich schuil, zijn bondgenoot de cholera richtte zijne verwoestingen aan — een honderdtal werd dagelijks weggemaaid. Het kamp was een brandpunt van besmetting. Niemand wilde blijven, maar niemand kon vluchten. Er hing een rouwfloers over de legerplaats, radelooze verslagenheid heerschte, maar kapitein de Sonis verloor niets van zijne kalmte van ziel.

Met eerbiedige bewondering schrijft een zijner medeofficieren: „Alles ontbreekt ons, aalmoezeniers, ziekenverplegers, geneesheeren — zelfs schoon water, want alles is uitgedroogd — het heeft sinds April niet geregend. Maar bij al deze verschrikkelijke rampen is de Sonis in zijn element: de liefde. Hij verlaat de ambulance bij dag noch nacht. Men vindt er meer stervenden dan zieken en de meesten danken den Hemel voor de vertroostingen, die zij hem verschuldigd zijn. Na hun dood bewijst hij nog de laatste diensten aan de walgelijke overblijfselen van deze ongelukkigen."

Een jong officier, de Chabert, stond hem trouw ter zijde. Hij was een vurig Christen, die God en zijne broeders diende met een eenvoud, die slechts de vergetelheid der menschen en het oog zocht van God.

Beiden hadden eenzelfde geloof, eenzelfde liefde voor hun plicht, eenzelfde geest van offervaardigheid, eenzelfden vrede van ziel, eenzelfde overgave van hun leven in de hand van God, eenzelfde onderwerping, om, zoo 't noodig was, te dalen in eenzelfde graf — als zij slechts eens den éénen Hemel deelen mochten.

De Chabert noemde den kapitein zijn Engelbewaarder.

Op den vooravond van zijn vertrek naar den Rijn in 1870 troostte hij zijne verloofde, terwijl hij haar den heldenmoed van de Sonis en hun wonderbaar behoud in Marocco herinnerde. "Een oudere officier, die nu in Afrika vergeten leeft, is een heilige onder de uniform. Hij heet de Sonis — hij is christelijk getrouwd — 't is een voorbeeldig huisgezin. Wilt gij, dat wij hen tot model nemen en elkander beminnen als zij?"

Chabert stierf te Metz den heldendood — het vaarwel aan zijne bruid was een "tot weerziens in den Hemel" geweest.

De soldaten begroetten de ontmoeting met den vijand als eene bevrijding, wijl zij hen buiten dezen dampkring van verpesting bracht.

Den 27sten had de aanval plaats op de rotsige hoogten en na twee uren wapperde het vaandel der zouaven op den top der bergen. De tegenstand was zwak — alleen de Fransche infanterie was in 't gevecht geweest — zij had 14 dooden en 30 gekwetsten.

Het hoofd der opstandelingen beloofde schatting te betalen. De andere leger-afdeelingen handelden op gelijke wijze met de overige oproerige stammen.

Daarmee stelde men zich tevreden.

Maar de onzichtbare vijand legde de wapens niet neer. In den nacht van den 30sten op den 31sten werd kolonel Fenin doodelijk ziek. In den morgen van eene gelukkige echtvereeniging (hij was slechts eenige maanden getrouwd) beminde hij het leven met al den gloed zijner vurige ziel. Doch de Sonis was aan zijne zijde geweest — hij had zijne liefde tot God opgevoerd, hoog, boven alles. En vol naïef vertrouwen in zijn edelen vriend vroeg hij hem, zijne laatste biecht over te brengen aan den priester, die er helaas niet was. Aan kolonel de Montalembert gaf hij het laatste vaarwel voor zijne vrouw mee, maar reeds bij het uitgaan der tent belastte deze Decroix met zijne opdracht, want ook zijn laatste uur was gekomen.

Den volgenden morgen vaardigde hij de volgende dagorder uit: „Wij worden allen beproefd door God;

dat op een kasteel lijkt en in den laatsten tijd verbouwd en van allerlei gemakken voorzien is, van onder tot boven.

In Mecklenburg hoopt men nu dat de Koningin met haren gemaal voortaan vaker in Mecklenburg zullen komen. De Koningin en prins Hendrik hebben de kerk te Dobbin bezocht, die eenigen naam heeft om twintig groote olieverfstukken met tafereelen uit de bijbelsche geschiedenis. Later bezochten zij, omstuwd door de jeugd, het schoolgebouw en de houtvesterswoning. In deze laatste vindt men een keur van mooie geweien. De opwonenden van het landgoed, de dorpsjeugd en de nieuwsgierigen uit den omtrek hadden zich langs den weg opgesteld en groetten vriendelijk.

BUITENLAND

Duitschland. — De duitsche keizer schijnt toch nog steeds in een prikkelbare stemming te verkeeren. De *Kölnische Volkszeitung* deelt mee, dat de predikant Von Bodelschwing onlangs sprak over de warme sympathie, die het duitsche volk in 't algemeen (de keizer uitgezonderd) voor de Boeren koestert. Maar 't moet den predikant slecht zijn bekomen: hij kreeg een heel scherp antwoord.

Z. M. is vooral erg boos op de pers en wil bij de aanstaande onthulling van Bismarck's standbeeld alle reporters en photografen geweerd hebben. Alleen officieel gecorrigeerde redevoeringen en officieel geflatteerde portretten mogen worden publiek gemaakt.

—Zooals men weet, vindt de oostenrijksche Los-van-Rome-beweging in Duitschland weerklank en wordt daar vooral steun gezocht, van geld en invloed, om deze beweging te bevorderen.

Het officieel orgaan van den duitschen adel nu, het *Adelsblatt*, orthodox-luthersch van belijdenis, noemt de wapenen, waarmee de "Evangelische Bund" strijdt, „noch christelijk, noch evangelisch, noch edel."

En dan zegt het blad iets over de protestantsche propaganda in 't algemeen, dat niet enkel in Duitschland de aandacht verdient.

Wanneer men de protestanten oproept tot den strijd tegen Rome, zegt het blad, „dan is het een eisch der rechtvaardigheid, dat aan de katholieke Kerk even groote vrijheid worde toegestaan voor missiewerk onder de protestantsche bevolking."

—Nu de ontzettende verzwakking van het engelsche wereldrijk, tengevolge van den zuid-afrikaanschen kanker, duidelijk wordt, zou er wijziging zijn gekomen in de duitsche politiek. Op handelsgebied was Duitschland reeds lang een „Nebenbuhler" van Engeland, thans ziet het wellicht kans medeheerscher te worden in het financieele rijk. Daartoe is echte hulp noodig, die natuurlijk niet bij den tegenwoordigen vorst te vinden is. Deze overwegingen zouden Duitschland, dat op stuk van zaken ook wel gaarne Engeland's oppermacht zou zien dalen, er toe gebracht hebben zich dichter bij Frankrijk en Rusland te verplaatsen. De loftuitingen, door Wilhelm aan het adres van den Czaar dezer dagen te Metz uitgesproken, zouden dan de eerste schrede zijn, op het pad der toenadering gezet.

't Zijn nog slechts geruchten, die echter zeer wel de voorloopers van feiten kunnen zijn.

Engeland. — Lord Salisbury heeft onlangs gewaagd van de siddering van alle mogendheden voor Engeland's macht sedert den zuid-afrikaanschen oorlog!

Maar het was beter, dat hij gewaagde van een siddering voor Engelands gemeene politiek.

Gemeen, dat woord is nog eer te zwak dan te kras. De lezer oordeele zelf, wanneer hij dit telegram uit Durban leest:

Brunner, lid van de natalsche wetgevende vergadering voor Eshowo, schrijft aan de *Natal Mercury*, dat stappen genomen zijn met voorkennis van de hooge militaire autoriteiten in den lande, om de Kaffers los te laten op de reeds gedemoraliseerde Boeren, en hun toe te staan te rooven en te plunderen. Den Kaffers van Zoeloeland is door de militaire bevelhebbers gelast zich te wapenen en het district Vrijheid binnen te vallen. Duizenden stuks vee der Boeren zijn reeds aangebracht en aan kolonel Bottomley overhandigd. De Zoeloes krijgen 10 percent van al hetgeen zij plunderen. Een Boer is reeds door assagaaisteken gewond. Als gevolg van deze handelwijze zijn de Dinizreloe- en Oesibipoe-stammen weer op het oorlogsveld. Brunner maakt een telegram openbaar, dat hij bij wijze van protest aan den eersten minister had gezonden en het antwoord van den eersten minister was, dat hij protest na protest aan de militaire autoriteiten had gezonden, maar dat hij geloofde, dat Bottomley grootendeels de instructies overschreed, die hem in het oorspronkelijke bevel waren verstrekt.

Wilde, wreede, vuile Kaffers als bloedhonden aan te hitsen tegen hen, die land en huis en haard verdedigen!

Maar 't zal geen ander gevolg hebben, dan dat ook de lauwsten in de Kaap en in Natal zullen opstaan en strijdend sterven óf...... overwinnen.

En dan durft een engelsch officier, zooals lord Richester voor de commissie te Londen verklaren, dat alle Boeren goed bejegend worden.

We kunnen 't ons voorstellen, dat, naar de *Patria* beweert, de studenten der hoogeschool te Pavia uit hun midden een corps oprichten dat naar Zuid-Afrika zal vertrekken, om aan de zijde der Boeren mee te strijden.

— Op formeel daartoe gedaan verzoek van eenige afgevaardigden uit het Lagerhuis, heeft dezer dagen een curieus parlementair document het licht gezien. 't Bevat een nauwkeurige en volledige lijst van leden van het Huis der Lords, die eigenaar of gérant van drinkhuizen zijn. Uit de lijst blijkt, dat de eerste minister van Engeland er niet minder dan 11 van die inrichtingen op na houdt, terwijl de hertog van Devonshire, president van den bijzonderen raad des Konings, er alleen 47 bezit. Bij de overige lords varieert het cijfer tusschen 30 en 40, maar baas boven baas is lord Derby met 65 drinkhuizen.

Men ziet het, de lords en ministers van het „fiere" Albion weten wat handig profijt te trekken uit de rampen, die het volk teisteren: oorlog en alcoholisme.

Spanje. — Bij de verkiezingen in Spanje zijn reeds gekozen: 230 liberalen, 70 conservatieven, 18 vrije-liberalen, 10 volgelingen van Romero Robledo, 15 republikeinen, 6 Carlisten, 10 van de nationale unie, 4 Cataloniërs, 1 socialist en 21 onafhankelijken.

Vooral de socialisten zijn er slecht afgekomen. Het is er, misschien daarom, ruw naar toe gegaan.

Te Barcelona, te Bilbao en andere plaatsen is hevig gevochten. Te Alba Tormes moest de verkiezing een oogenblik geschorst worden wegens de wanorde, die er heerschte.

De *Imparcial* vat de gebeurtenissen ter gelegenheid der verkiezingen te Barcelona als volgt samen: Een man gedood, geweldplegerijen van allerlei aard, aanvallen, een Cataloniër gekozen, drie ministerieelen en twee conservatieven, dat is de uitslag van den dag. Maar bij het onderzoek der geloofsbrieven zullen er wel eenige verkiezingen worden nietig verklaard, want met een van de stembussen gingen op een oogenblik twee kiezers er van door. En zoo zijn er verschillende incidenten voorgevallen.

Belgie.—Geheel onverwachts is in de belgische Kamer een zeer ernstige quaestie aan de orde gekomen.

Bij de behandeling van Buitenlandsche Zaken in de Kamer protesteerde Dohet tegen de onderdrukking van den Paus, wat de ontevredenheid opwekte van den bekenden socialist Furnémont, die riep „weg met de geestelijkheid" en voorstelde, de Marseillaise te gaan zingen, waaraan de talrijk aanwezige partijgenooten dan ook voldeden.

Wat de voorzitter deed, blijkt niet, maar van de rechterzijde en het centrum werd „tot de orde" geroepen en toen dit niet hielp, begon de rechterzijde te roepen: "Leve de Koning."

Wat die er mee te maken had was zeker den voorzitter ook niet duidelijk, want hij zette zijn hoed op en verliet zijn zetel. Maar dat maakte Furnémont razend, die beweerde, dat met de wereld — de socialisten blijkbaar — zoo maar niet mocht worden gespot. Een hevig tumult ontstond, dat na een half uurtje was bedaard.

De vergadering werd daarop heropend met een beroep op de verdraagzaamheid van allen, welk beroep door den liberaal Neujean werd ondersteund maar onder verklaring, dat hij in elk geval tegen de legatie bij het Vaticaan zou stemmen, wat een beetje aangedikt werd door Janson, die uitriep:

„Mijn bloed kookt van toorn als ik een beroep hoor doen op de rechterzijde om den terugkeer te bewerken tot de tyrannie waaronder Rome gebukt ging."

Na deze schoone tirade ging hij zitten.

De minister van Buitenlandsche Zaken verklaarde, dat de regeering de beste betrekkingen onderhield met de regeeringen van Italië, maar België heeft, naar hij meende, reden om vertegenwoordigd te zijn bij de hooge zedelijke overheid, welker vertegenwoordiger de Paus is: en de minister bezwoer de Kamer, de aangevraagde credieten toe te staan voor de legatiën bij het Quirinaal en bij het Vaticaan.

hebt vertrouwen en bidt. Hij zal ons regiment niet verlaten. Stellen wij vertrouwen in Hem en dat zij, die vallen, niet vergeten, dat zij sterven hunne roeping vervullen—dat zij martelaren zijn en naar den hemel gaan. Vergeet ook niet, dat, als uw kolonel tot hun getal behoort, hij voor u bidden zal. Trotseeren wij den dood—dat is ons bedrijf—onder ons mag geen ontmoediging zijn. Wat God doet, is wel gedaan en wij zijn Zijne kinderen."

Zijn testament werd niet openbaar gemaakt, men vond het te christelijk. Er was geen priester, de afstand was te groot. Decroix wekte hem op tot een volmaakt berouw.

De zieke vroeg het kruisbeeld, dat deze hem toonde. Hij drukte het in zijne handen, bracht het aan zijne lippen en begon halfluid zijne zonden te belijden.

Terwijl hij zich zoo voor God vernederde, kwam de Sonis binnen: „Kapitein," zeide de zieke, „de priester komt niet, en, als hij komt, heb ik geene kracht meer om te spreken. Wilt gij mij aanhooren, gij kunt het dan voor mij herhalen."

De Sonis verontschuldigde zich, maar bad met hem, dat intijds een priester mocht gezonden worden. Hij vertrok om daartoe eene laatste poging aan te wenden en kwam 's anderen daags 's avonds terug met pater Mermillod uit de residentie van Oran. Deze hoorde zijne biecht, de H. Communie kon geen der slachtoffers van de cholera ontvangen.

Bij 't lezen van 'tgeen deze priester later over zijne zending schreef, welt onwillekeurig een traan in het oog.

Een dokter zeide tot hem: „Wij hebben uwe afwezigheid zeer betreurd. Zoodra wij bij de zieken komen, hooren wij van alle zijden roepen: „Doe met ons, wat gij wilt, maar geef ons een priester—in Gods naam een priester—wij willen niet sterven als honden."

De Montalembert sleepte zijn bestaan nog eenige dagen voort. De cavalarie nam den 4den November den terugtocht aan, hij wilde bij haar blijven. Den 9den kwam men op het slagveld van de Isly.

Er werd een feest gegeven ter eere der overwinning. De muziek speelde, men schoot vuurwerk af, men laafde zich aan een kostelijken feestdronk, aan het zoo lang gewenschte zuivere water. Het feestterrein was ook getuige van een droevig tooneel, van het sterven van de Montalembert. Zijne laatste, dikwijls herhaalde woorden, smeekten om vergiffenis en barmhartigheid tot God.

De terugtocht geleek op een lijkstoet. Iederen morgen moest men bij het verlaten van het kamp graven delven voor de slachtoffers van den nacht. De paarden stapten droevig voort in rouw over hun gevallen meester. Toen de veldtocht geëindigd was, was een vierde der manschappen bezweken.

Aan de grenzen van Fransch-Afrika ontving de Sonis zijn benoeming als opperbevelhebber der inlandsche troepen. Dat was een feest voor heel het regiment, een voldoening van eene zware schuld. Van 15 December tot 15 Maart verbleef de kapitein te Castres, waar hij zich in rust geheel aan God en de zijnen wijdde.

Toen keerde hij voor 10 jaar naar Afrika terug.

Na protesten van nog een paar socialisten, werd met 65 tegen 55 stemmen het crediet voor den gezant bij 't Vaticaan aangenomen.

Portugal.—Portugal trekt weinig profijt uit zijne slaafschheid tegenover Engeland.

Heeft de regeering van Don Carlos door hare onwaardige houding de sympathie van de gansche beschaafde wereld verspeeld, ook uit financiëel oogpunt spint zij er geen vlas bij.

Vooral niet te Delagoabaai.

We vernemen uit een londensch bericht, hoe er, in deze portugeesche bezitting, een ernstige crisis op commercieel gebied is uitgebroken, zelfs zóo, dat alle zaken stilstaan.

De malaise—zooals de kooplui het noemen— is begonnen, toen de Engelschen allen invoer, langs deze haven, beletten, en van den anderen kant, doordat de Boeren voortdurend de lijn Pretoria—Komatipoort verbraken en alzoo alle verbinding met de britsche kolonie onmogelijk maakten.

Men vreest nu, dat de geheele geschiedenis op een eindeloozen reeks van faillissementen zal uitloopen, terwijl de weinigen onder de kooplui, die nog niet geheel geruineerd zijn, een veilig heenkomen zullen zoeken.

Dat Engeland iets doet, om zijn bondgenoot te steunen, men verneemt er niets van. Trouwens de Britten hebben genoeg met zichzelven te stellen. In de zusterrepublieken (Transvaal en den Vrijstaat) heeft Milner, trots alle pogingen om zijn gezag te doen erkennen, echec op echec geleden, terwijl in Ashanteeland, waar vóór ettelijke maanden de ontevredenheid in een formeel verzet ontaardde, nieuwe troebelen onvermijdelijk zijn.

China.—De westersche diplomaten hebben, volgens den pekingschen correspondent der *Times*, een schoone gelegenheid om aan de zaak van den vooruitgang in China een dienst te bewijzen, laten voorbijgaan, toen zij, bezwijkend voor den machtigen invloed van Rusland, er in berustten de vraag betreffende de toekomst der dynastie niet aan te roeren en naar de rol, door Hare keizerlijke Majesteit Tsou-Hsi gespeeld bij de beweging tegen de vreemdelingen, geen onderzoek in te stellen. Daardoor, zegt dr. Morrison, zal feitelijk de eenige urgente hervorming in China achterwege blijven, daar het voor den Keizer—óók krachtens de godsdienstige gewoonten der Chineezen— tot de onmogelijkheden behoort zijn tante te dwingen tot afstand van haar macht. De mogendheden hadden dit kunnen en moeten doen, zij alleen waren bij machte geweest de Keizerin te overreden het bewind neer te leggen op een wijze, die met de tradities van het Hemelsche Rijk niet in strijd ware geweest. In alle chineesche kringen is men er ten diepste van overtuigd, dat, indien het rijk gered zal worden van den ondergang, nieuwe wegen moeten worden ingeslagen, hetgeen alweer ondoenlijk zal blijken zoolang de Keizerin nog iets te zeggen heeft. En wel verre van haar prestige door de gebeurtenissen sinds den inval der internationale troepen verminderd te zien, gevoelt zij zich voortdurend sterker worden. De onderdanigheid, waarmee de Keizer in zijn jongste besluit, het decreet waarbij de hervormingscommissie wordt benoemd, de beslissingen in de laatste instantie overlaat aan zijn „beminde tante", levert daarvoor een duidelijk bewijs. Het ligt dan ook voor de hand, dat Morrison van de aangekondigde hervormingsmaatregelen weinig of niets verwacht en hij —ofschoon een uitnemend kenner van chineesche toestanden — al even beslist als ieder ander de schouders ophaalt bij de vraag, hoelang dat militaire spel daarginds nog zal duren.

Transaval.—Berichten van het oorlogsterrein wijzen op een groote activiteit der Boeren in het oosten. De correspondent der *Times* te Middelburg is slecht te spreken over den toestand in zijn omgeving. De Boeren trekken daar nog in grooten getale rond. De hoofdmacht der Boeren, onder generaal Louis Botha en den waarnemenden president Schalk Burger, staat tusschen Carolina en Ermelo. Het commando van Carolina, dat ruim 200 man telt, onder bevel van commandant Joubert, is het laatst vier mijl ten zuiden van de stad gezien. Een ander commando, onder Botha, bevindt zich in de buurt van Ermelo.

Dat de Boeren in het oosten nog volstrekt niet gedemoraliseerd zijn toont een telegram uit Standerton, volgens hetwelk de Boeren driemaal generaal Bullock's colonne hebben aangevallen tusschen Amersfoort en Ermelo. De vijand, zegt het telegram, had een Creusot-kanon, een twaalfponder, twee pompoms en een maxim. Alle pogingen werden aangewend om deze kanonnen te nemen, maar te vergeefs. Ten slotte ging de colonne door Ermelo naar Carolina. Luis Botha had met het garnizoen en de officieren den 15 Mei Ermelo verlaten en was oostwaarts getrokken. Generaal Bullock zuiverde Ermelo van alle inwoners, maar verliet de stad. Nauwelijks hadden de staande troepen de stad verlaten, of de Boeren verschenen weer en zochten in de stad naar burgers, die zich misschien hadden overgegeven. Generaal Elliot zond in den tijd van een week 50,000 stuks paarden en vee en vele Boerenfamilies naar Standerton.

Uit Durban wordt geseind, dat een spoedige en bevredigende oplossing in uitzicht is gesteld langs de lijn Standerton. „Er moeten teekenen zijn, die op een geleidelijke overgave wijzen."

Bovengenoemde *Times*-correspondent vreest, dat de Boeren, die met kleine troepjes de Delagoa-lijn overtrekken, ten noorden van den spoorweg een groot leger zullen vormen; hij erkent, dat het engelsche leger bij den spoorweg te zwak is om hun dit te beletten.

Een andere correspondent van de *Times* te Pietersburg is echter vol hoop gestemd over den toestand in het noorden. Hij bericht, dat op 8 Mei 90 Boeren „grootendeels gewezen ambtenaren", zich hebben overgegeven, waaronder Barend Vorster en Heystek, landdrost van Pietersburg. De meeste Boeren zouden zich wel willen overgeven, doch zijn bevreesd voor de Boeren uit de andere districten. Men gelooft, zegt de correspondent ten slotte, dat de commando's, die nog in het Hoogeveld staan, zich zullen moeten overgeven, daar zij gebrek aan levensmiddelen krijgen en het weder koud begint te worden.

In het westen is de toestand ongeveer dezelfde gebleven. Bij de plaatsen, die sinds maanden door de Boeren belegerd zijn, blijkt nu ook nog Lichtenburg te behooren, dat van af 17 Januari door de Boeren ingesloten is en waar de Engelschen groot gebrek lijden. De Boeren hebben na den slag bij Hartebeestfontein eenvoudigweg hun vorige posities weer ingenomen en tarten Methuen en Babington in hun versterkte lagers.

Men weet nog steeds niet, waar De Wet is. Volgens het laatste zekere bericht is hij zuidwaarts getrokken langs Boshof in den Oranje-Vrijstaat, vergezeld door niet meer dan veertig man. Blijkbaar heeft hij de bedoeling weer de Kaapkolonie binnen te trekken, maar het bericht dat hij dit werkelijk reeds gedaan zou hebben is nog niet bevestigd, meldt men uit Kaapstad.

De toestand blijft op alle punten van het groote oorlogsveld vrijwel dezelfde. Botha en de Wet willen de Engelschen uitputten door de ontzaglijke uitgaven, door ziekten, door uitputting, en hoe langer de oorlog op deze wijze voortduurt, hoe grooter de kans voor slagen wordt. De londensche correspondent van de „Petit Bleu" heeft berekend, dat in deze beide laatste maanden wegens ziekte, wonden, of omdat de diensttijd om was, 11.817 man zijn teruggekeerd. Op het oogenblik zijn er bovendien nog 5000 man onderweg naar Engeland. Voegt men daar dan nog bij hen die sneuvelen, aan ziekten sterven, dan kan men ongeveer begrijpen, in welke mate de gelederen dunnen. En deze worden niet aangevuld, want slechts met de grootste moeite heeft Engeland in de beide laatste maanden nog 10,000 man kunnen zenden.

TIJDTAFEL

van de stoomschepen der "Red D Line" tusschen

NEW-YORK,

PUERTO RICO, VENEZUELA en CURAZAO.

1901.	Marcb.	Caracas	Hildur	Philad.	Marcb.	Caracas
Vertrekt van NEW-YORK	Mei 11	Mei 18	Mei 25	Junj 1	Juni 8	Juni 15
Komt aan te SAN JUAN		23		6		20
Vertrekt van „		24		7		21
Komt aan te LA GUAIRA	18	26		9	15	23
Vertrekt van „	19	29		12	18	26
Komt aan te PTO. CABELLO		30		23		27
Vertrekt van „		31		14		28
Komt aan te CURAZAO	20	Juni 1	Juni 3	15	17	29
Vertrekt van „	27	1	10	15	24	29
Doet LA GUAIRA aan		2		16		30
„ PONCE „		4		18		Juli 2
„ SAN JUAN „		5		19		3
Komt aan te NEW-YORK	Juni 3	10	18	24	Juli 1	8

Dienst tusschen La Guaira, Maracaibo en Curazao.

	Marcb.	Merida	Hildur	Merida	Marcb	Merida
Vertrekt van LA GUAIRA	Mei 19	Mei 26		Juni 9	Juni 16	Juni 23
Komt aan te CURAZAO	20	27	Juni 3	10	17	24
Vertrekt van „	20	27	3	10	17	24
Komt aan te MARACAIBO	21	28	4	11	18	25
Vertrekt van „	26	30	9	13	23	27
Komt aan te CURAZAO	27	31	10	14	24	28